

Aan: Leden van de bestuurscommissie PG & MZ
Van: Ciska Scheidel, Directeur GGD
Datum: 6 oktober 2023
Betreft: Proof-of-concept RIVM
Bijlage: RIVM: "De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving"

Doel agendering

Ter bespreking

Vraagstelling

Dit RIVM rapport ligt ter bespreking voor om te inventariseren op welke wijze GGD gemeenten kan bedienen. Daarbij valt te denken aan het bieden van handelingsperspectieven voor inwoners.

Inleiding

Recentelijk bracht het RIVM de rapportage uit met als titel "De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving". GGD Kennemerland heeft met grote interesse kennisgenomen van het door het RIVM gepubliceerde Proof of Concept (POC). Hierin is inzichtelijk gemaakt wat de bijdrage van de huidige emissies door Tata Steel is aan de blootstelling aan stoffen voor omwonenden. Tevens is doorgerekend wat de effecten van deze blootstelling op de gezondheid zijn, die kunnen worden toegeschreven aan Tata Steel.

Met dit rapport worden veelbesproken effecten op de gezondheid in de IJmond meer concreet gemaakt. Dit zal de inhoud van de discussie ten goede komen en geeft inzicht van welke emissiebeperkende maatregelen het meeste effect op de gezondheid te verwachten is. Gezondheidsrisico's moeten te allen tijde zo laag mogelijk zijn en iedere extra blootstelling is ongewenst. Het rapport biedt de GGD meer houvast om gemeenten te adviseren over het belang van een gezonde leefomgeving in beleid en inwoners van specifieke informatie over hun gezondheid te voorzien.

Inwoners van IJmond gemeenten ervaren meer overlast van de industrie, zijn bezorgder over hun woonsituatie en hebben een minder goede gezondheid dan in de rest van de regio. Verdere verbetering van de luchtkwaliteit tot de gezondheidskundige advieswaarden van de WHO en reductie van de overlast komt de gezondheid van de inwoners in de IJmond ten goede.

Publieksamenvatting RIVM

Vanuit het terrein van Tata Steel Nederland (TSN) worden verschillende chemische stoffen uitgestoten. Het RIVM heeft uitgezocht in hoeverre de huidige uitstoot van verschillende van deze stoffen naar de lucht effect heeft op de gezondheid van omwonenden. Dit is gedaan door de effecten van meerdere stoffen en hinder door stof, geluid en stank in samenhang te bekijken.

Het onderzoek bevestigt dat de uitstoot van het Tata Steel-terrein bijdraagt aan de hoeveelheid fijnstof, stikstofdioxide, PAK(Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen) en metalen in de directe leefomgeving. Vooral de uitstoot van fijnstof, stikstofoxiden en de hinder door stof, stank en geluid vergroten de kans op gezondheidseffecten. Omwonenden hebben hierdoor een iets grotere kans op

astma, longkanker en om eerder te overlijden. De kans op effecten is het grootst in Wijk en Zee en neemt af naarmate mensen verder weg wonen van het Tata Steel terrein.

Naar verwachting leven bewoners van Wijk aan Zee gemiddeld 2,5 maand korter door de blootstelling aan fijnstof en stikstofdioxide uitgestoten vanaf het Tata Steel-terrein. Daarnaast leidt de uitstoot tot een grotere kans op longkanker. We hebben berekend dat ongeveer 4 procent van toekomstige gevallen van longkanker in Wijk aan Zee is toe te schrijven aan de huidige uitstoot van fijnstof van het TSN-terrein. De blootstelling aan stikstofdioxide vergroot de kans op astma bij kinderen. Ook hierbij is het effect het grootst in Wijk aan Zee: ongeveer 3 procent van toekomstige gevallen hangen met de huidige uitstoot samen.

Een groot deel van de bewoners van de IJmond ervaart hinder door stof, stank en geluid afkomstig van bedrijven. In Wijk aan Zee loopt het percentage op tot 80 procent. Bewoners melden hierbij slaapverstoring. Ook maken zij zich zorgen over hun gezondheid door de nabijheid van het industrieterrein. Hinder kan gezondheidseffecten veroorzaken zoals stress en hart- en vaatziekten.

De meeste winst voor de gezondheid is te bereiken door de uitstoot van stof, stank, geluid, fijnstof en stikstofdioxide te verminderen, zodat de blootstelling in de leefomgeving afneemt. Verder is er nog gezondheidswinst te halen door de uitstoot van PAK en lood te verminderen zodat ook deze stoffen minder in de leefomgeving terechtkomen.

Om gezondheidsrisico's te kunnen berekenen, heeft het RIVM de 'keten' van bron tot gezondheid bekeken. Hiervoor is onderzocht hoeveel chemische stoffen worden uitgestoten vanaf het terrein van Tata Steel, hoe deze zich via de lucht in de omgeving verspreiden en hoeveel ervan op de bodem terechtkomen. Daarna is gekeken wat dat betekent voor de kans op gezondheidseffecten onder omwonenden.

De uitstoot van het terrein van Tata Steel draagt aanzienlijk bij aan de luchtvervuiling en de neerslag van lood en PAK in de omgeving. Deze komt voor omwonenden bovenop de blootstelling aan de stoffen van andere bronnen in Nederland, zoals scheepvaart, en uit het buitenland.

Omwonenden van Tata Steel worden aan verschillende stoffen tegelijk blootgesteld, waardoor er kansen op uiteenlopende gezondheidseffecten kunnen ontstaan. Het RIVM vindt het belangrijk meer kennis over de mogelijke gevolgen van deze stapeling van risico's te krijgen. Ook is meer inzicht nodig in de gevolgen van hinder voor de gezondheid.

De resultaten van het onderzoek kunnen gebruikt worden om de gezondheid en de leefomgeving in de IJmond te verbeteren. De ketenaanpak (proof-of-concept) kan ook voor andere situaties worden gebruikt om gezondheidseffecten in een gebied in samenhang te bekijken.